

КПСС XXV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАМИЗ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

22-ИЙЛ
ЧИКИШИ.

№ 114 (5463).

11
ИЮНЬ
ЧОРШАНБА

1975 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

СУВЧИ—ҒУЗАНИ ЯШНАТУВЧИ

ЧИНОЗ РАЙОНИДАГИ «ҚИЗИЛ

Октябрь» КОЛХОЗИДА ҒУЗАЛАРИНИ

СУГОРИШ СИФАТИНИ ЎТКАЗИЛМОҚ

ДА. СУРАТДА: КОЛХОЗНИНГ ИЛ

ГОР СУВЧИСИ Т. АХМЕДОВ

ҒУЗА ҚАТОР ОРАЛАРИГА СУВ ТА

РАМОҚДА.

ЛАВҲА

ҲИММАТ

Ғуза бўлган олма тағидидаги сўрида Фотима опа билан суҳбатлашиб ўтирганим ҳали ҳам эсимда. Ёнгинамизда, соя-салқин ерда хонадоннинг бошқа аъзолари: Фотима опанинг ағачи Сўна опа, келини Гунаш ва жингалари тут барглари унтар чопки билан навадан аяратиб олишарди. Хонадонда сал кам икки қути пилла тутилган.

Кунда етти-саккиз мартадан барт солдик. Дастлаб қайчилаб-қайчилаб бердик. Охири даста қўйишга келдик. Шу кунга етунгача хонадоннинг ҳаловати бўлмади. Улар республикамизнинг улкан пилла хирмонига 140 килограммлик улдини қўйдилар. Ҳа, мана шу олдий одамларимизнинг олий ҳимматида республикамизнинг «шони-шуҳрати» ошапти деб ўйлайман, инчима.

Янгиёул районидagi Фрунзе номи колхоз даладарини кезиб, одамлар билан суҳбатлашар эканман Фотима Восипова ҳақида илҳи сўз эшитдим. Суратини колхоз правлениси олдидаги «Хурмат тахтаси»да кўрдим.

Инсоннинг иссиқ чехраси, ширин каломи, ҳар қандай тасвиф ва тасвирдан ўтаверсин экан. Фотима опа табиатан қувноқ, сергайрат аёя экан, дарров ўзига ром этди-қўйди.

Дунёда энг умри қисқа нарса — пилла кўрти бўлса керак. Лекин шу кунда шомини

ради-ки, уйда неча киши бўлса ҳам озлик қилиб қолади. Ғузани култивация қилаётган эгачимга қарашай деб чопиб келган вақтларим ҳам бўлди. Майда пилла кўртларини ажратиб алоҳида боқишга тўғри келди. Бўлмаса баргга тўймайди, сифатсиз пилла ўрайди. Кўртнинг пилла ўраётган пилла, териляётган вақтини ҳеч қўрмайсиз? Ҳўла акюйи бўлади-да! Кўза олдинда тул очилди тўб. Бу қилинган меҳнатнинг завнин ўша дақиқаларда сурасиз.

Фотима Восипова уста тракторчи. У Пошшо Арсенов бошлиқ рельефи ноқулай бригадда ишлайди. Ерлар қийин.

Сугоришда қийнамай-сизларми? — Ғўрадик ундан.

Қийин, албатта. Сувчи ниятда уста бўлмаса сув ерни ялаб берилган ўғитни оқиниб кетади. Шунинг учун ҳам сугориш тақрибати, хушбўй Кўшал Кўчиев, Вахми Исмаилов сингари сувчиларга толаширилган. Улар ҳаммаша сўдан оғоҳ бўлиб туришди.

Фотима опа бригадда аъзолари ҳақида илҳи меҳр билан гапирди. Унинг ҳақида аёя колхоз партия ташкилотининг секретари Ғунтой Тоқиев хурмат билан сўзлайди.

Фотима опани партия сағига ўтганга уч йил бўлди. Бригаданинг шариоти оғир. Ерлари қийин. Фотима опа Восипова биринчи кассе тракторчи бўлгани учун пахта та-

шишга қўйди. Уч, тўрт телажани тиркаб Халқабод пунктига пахта ташиди. Бригада етиштирилган 300 тоннадан ортиқ пахтанинг ҳаммасини ўзи ташиди. Қайси ишга қўйсак дундириб бажаради. Шу ердан ҳовли қилиб келинган, пилланинг келажигина ўйлаб ўз қўли билан мана шу дик бўйларига 300 тул тут ўтказди. Барг ўндан ортиқ бошқа пиллачиларга ниям этди. Биласизми, омади баланд, қўли очик ҳиммати аёл.

Фотима опа қийин-ёзин трактордан тушмайди. Тракторчи ҳаммаша улоққа тайёранган отдек ялтираб туради. Фотима опа жамоатчи аёл. Район советининг депутаты, колхоз хотин-қизлар советининг аъзоси. Бизда яхши меҳнат қилган кишининг элди ҳурмати бўлиши, табиий. Фотима Восипова «Хурмат белгиси» ордени, «Шавкатли меҳнат учун», «Меҳнатда ўрнатилган кўрсаткич» медаллари билан таъдирланган.

Атрофимга боқаман. Сердархат ҳовли. Улар бегим. Қаердадир радиодан ёнгилаш ашула тараяпти. Сўрининг шундайгина ёнида шароити сув оқди. Қаердадир тоғда кушлар чуғури. Инсон меҳнати, олий ҳиммати билан табиат ўзгариб, табиат ғўзалашди, ўйлайман инчима! Инсоннинг меҳнаткаш қўлларига оғирин!

Раҳима ШОМАНСУРОВА.

ХУРМАТ ТАХТАСИ

Давлатга пилла топириш планини бажарганликлари учун қўйиладиган област «ХУРМАТ ТАХТАСИ»ГА ёзиладилар:

БЎСТОНЛИҚ РАЙОНИ БЎИЧА

Ждаев номи колхоз (район А. Абдуллоев, партия ташкилотининг секретари И. Абдуллаев), 5800 килограмм пилла топиширган.

БҲКА РАЙОНИ БЎИЧА

«Партия XIX съезди» колхоз (район С. Абдулжоборов, партия ташкилотининг секретари А. Хожикўлов), 10900 килограмм ўрнига 11365 килограмм пилла топиширган.

«Ленин йўли» колхоз (район З. Исоқов, партия ташкилотининг секретари М. Ражабов), 16000 килограмм ўрнига 16292 килограмм пилла топиширган.

«Октябрь 40 йиллиги» колхоз (район Ю. Тўлаганов, партия ташкилотининг секретари М. Пулатов), 7100 килограмм ўрнига 7480 килограмм пилла топиширган.

ПИСКЕНТ РАЙОНИ БЎИЧА

Охунбобов номи колхоз (район С. Турсуналиев, партия ташкилотининг секретари А. Эргашев), 16400 килограмм ўрнига 16683 килограмм пилла топиширган.

2-Пискент совхоз (директори А. Дўсбеков, партия ташкилотининг секретари Д. Турсунов, ишчилар комитетининг раиси Н. Ботиров), 15400 килограмм ўрнига 15950 килограмм пилла топиширган.

СССРДА ХАЛҚАРО ХОТИН-ҚИЗЛАР ЙИЛИНИ ЎТКАЗИШ КОМИССИЯСИДА

9 июнь кун Кремлда КПСС Марказий Комитети Сийсий бюросининг аъзоси. СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Маууров расида СССРда халқаро хотин-қизлар йилини ўтказиш комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Комиссия хотин-қизлар йили муносабати билан ўтказиладиган халқаро тадбирларга қандай таъсирларни қўйиладиганини муҳокама қилди. Совет хотин-қизлар комитети раисининг биринчи ўринбосари К. С. Прокуряков, СССР ёшлар ташкилотлари комитетининг раиси Г. И. Яковлев, СССР енгил саноат министрининг ўринбосари А. Т. Лаврушина совет дўстлик ижтимоий Союз президиумининг раиси Н. В. Попова ахборот бердилар. Нотиқлар халқаро хотин-қизлар йилининг мақсадлари ва вазифалари ҳамма қитъаларда кенг миқёсда қўллаб-қувватланганлигини таъкидлаб ўтдилар. Бўлиб ўтган халқаро ва маҳаллий семинарлар ҳамда конференциялар хотин-қизлар ижтимоийлигининг ҳозирги замондаги тул социял ва сийсий масалаларга — тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун курашга, кўрсатилганга, СССРда, бошқа социалистик мамлакатларда

хотин-қизлар масаласини ҳал этиш тақрибасига айлантиради қўйиш билан қаратилганлигини кўрсатди.

Мажлисида ижодий союзларнинг раҳбарлари — Г. М. Маркоз, А. Н. Пахмутова, Л. А. Куликина, Н. А. Пономаревларнинг халқаро хотин-қизлар йили муносабати билан ўтказиладиган ишлар тўғрисидаги ахборотлари тилинди.

Комиссия меҳнаткаш хотин-қизларга, оналарга, коммунистлик қўриқларининг актив қатнашчиси бўлган аёлларга бағишланган китоблар чиқариш, кинофильмлар ва бадий подолитлар яратиш соҳасидаги фаолиятини кучайтириш кераклиги тўғрисида истак билдирди. Хотин-қизлар йили муносабати билан ўтказиладиган тадбирларни мувофот, радио ва телевидение орқали ёритишни кучайтириш ҳам тавсия этилди.

СССРда мактабгача тарбия болалар муассасаларини ривожлантириш юзасидан тўққизинчи беш йиллик планда белгиланган топшириқлар қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Беш йиллик бошлангандан бери 10 мингтадан ортиқ яш-бача ишга туширилди. Ҳозирги вақтда мамлакатда ишлаб турган жами 113 минг доний мактабгача тарбия муассасаларида

салкам 11 миллион бола тарбияланмоқда. СССР маориф министри М. А. Прокофьев ўз нутқида шу рақамларни айтиб ўтди. Комиссия министрилари ва идораларга мактабгача тарбия болалар муассасалари қўриқларининг биринчи даражали аҳамиятга эришган объектлар деб билди. 1975 йил планда кўзда тутилган ҳамма бача-яшларнинг ўз вақтида ишга тушириш учун, ишларнинг юксак сифатли бўлиши учун қўриқларининг мусобақасини кенг аён олдиришни тавсия қилди.

Мажлисида ВПСР секретари А. П. Бирюков билан СССР юстиция министрининг биринчи ўринбосари А. Я. Сухарев СССР хотин-қизларга нисбатан меҳнат тўғрисидаги қонуларига қандай риоз этилаётганлиги тўғрисида ахборот бердилар. Комиссия хотин-қизларнинг меҳнат ва дам олиш шароитларини янада яхшилаш, меҳнат тўғрисидаги қонун асосларига министриллар билан идораларнинг тағин ҳам қатъийроқ риоз этиши юзасидан тавсиялар ишлаб чиқди.

Мажлисида КПСС Марказий Комитети Сийсий бюроси аъзоллигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев нутқ сўзлади.

(ТАСС).

САЙЛОВЧИЛАР ЎРТОҚ М. А. СУСЛОВ БИЛАН УЧРАШДИЛАР

Куйбишев област Автозавод сайлов округи сайловчиларининг РСФСР Олий Совети депутатлигига шу округдан номзод — КПСС Марказий Комитети Сийсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Михаил Андреевич Суслов билан учрашув юксак активлиги вазиятида ўтди. Учрашув Волга бўйидаги Тольятти шаҳрининг эндида куриб битказилган спорт саройида бўлди.

Учрашувни Тольятти шаҳри Автозавод район партия комитетининг биринчи секретари И. Н. Федонин очди.

Депутатликка номзоднинг ишончли вакили — Волга автомобиль заводи йиғув-қўз ов шлаб чиқаришнинг пайандачиси В. Ф. Иванов М. А. Сусловнинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида гапириб берди, округнинг барча сайловчиларини сайлов кунни коммунистлар билан партиясизлар блоки-

нинг номзодлари учун овоз беришга қарор қилди.

Учрашувда монтаж ва махсус куриш ишлари министрлиги бошқармасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қахрамони А. С. Можайский, «Куйбишевгидрострой» 3-автотранспорт бошқармасининг шофери Социалистик Меҳнат Қахрамони И. В. Ремизгайло, енгил автомобиль ишлаб чиқариш Волга билишмасининг беш директори А. А. Житков, 33-ўрта мактаб муаллимаси О. И. Сухова, Тольятти шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Н. Х. Оболонков, Волга автомобиль заводи 2-шасси цехининг йиғувчи слесари Т. И. Новохат-

кал, Куйбишев област партия комитетининг биринчи секретари В. П. Орлов сўзга чиқдилар.

Уларнинг ҳаммаси советлар мамлакатининг саноати, қишлоқ хўжалиғи, фани ва маданияти эришган жуда катта муваффақиятлар тўғрисида, халқнинг турмуш даражаси узлуксиз ўсиб бораётганлиги ҳақида зўр маънуният ва ифтихор туйғуси билан гапирдилар. Навқирон Тольятти шаҳри бўйинг яққол намунасидир. Бу ерда янги-янги корхоналар ва цехлар ишга туширилмоқда, ишнам уйлар, мактаблар, маданият уйлари, болалар муассасалари қад қўтармоқда. Нотиқлар КПСС билан Совет давлати-

нинг ички ва ташқи сиёсатини, партия Марказий Комитети, унинг Сийсий бюроси ва шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг амалий фаолиятини яқдидлик билан маъқуладилар.

КПСС XXV съездини қабириш тўғрисидаги хушхабар меҳнаткашларнинг ижодий кучига янги куч қўшиди деб, таъкидлашди улар. Ҳамма жойда жонажон партиянинг навбатдаги съездини муносиб қутиб олиш учун социалистик мусобақа авж олиб кетди.

Ингиллиш аҳли самимий қутиб олган М. А. Суслов сайловчилар хузурида нутқ сўзлади. У ўзига билдирилган ишонч учун миннатиқдорлик изҳор этиб, бўлиб боти ҳам бутун куч ва қўбиятликни совет халқига ва унинг шонли авайларига қўйди. Коммунистик партия ҳаммагача сарфай берганим, деб ўз сайловчиларини ишонтирди.

(ТАСС).

САЙЛОВЧИЛАР ЎРТОҚ Ю. В. АНДРОПОВ БИЛАН УЧРАШДИЛАР

Давлатчи сайлов кун депутатликка номзод учун овоз беришга қарор қилди.

«Новомосковскголь» бирлашмаси «Прогресс» шахтасининг инженерин, Социалистик Меҳнат Қахрамони В. С. Кузнецов, Новомосковск шахридаги 13-ўрта мактаб муаллимаси Г. И. Храпунова, Ленин номи колхоз раиси В. А. Стародубцев, «Новомосковскхмистрой» трестининг слесари В. И. Ворона, Д. И. Менделеев номидаги Москва химия-технология институтини Новомосковск филиалининг студенти Л. В. Назова, Тула област партия комитетининг биринчи секретари И. Х. Юнак ингиллишда сўзга чиқдилар. Нотиқлар шунини таъкидладиларки, сайлов округи ва бутун Тула

области шаҳарлари ва қишлоқларининг меҳнаткашлари бўлажак сайловга баланд руҳ билан ҳозирлик қўймоқдалар, беш йиллик топириқларини муваффақият билан бажариш учун, КПСС XXV съездини муносиб қутиб олиш учун бошланган мусобақадаги меҳнат муваффақиятларини қўлайитиришлар. Сўзга чиққан нотиқлар Коммунистик партия билан Совет давлатининг ленинча йўлини, партия Марказий Комитетининг, унинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги Сийсий бюросининг мамлакат қудратини мустаҳкамлашга, бутун дунёда узоқ давом этадиган мустаҳкам тинчликка эришишга қаратилган

тинимсиз фаолиятини қўзғити маъқуладилар. Сайлов кун барча сайловчилар коммунистлар билан партиясизлар бўлимас блокнинг номзодлари учун яқдидлик билан овоз берадилар, дейишди улар.

Ингиллиш аҳли томонидан самимий қутиб олинган Ю. В. Андропов нутқ сўзлади. У РСФСР Олий Совети депутатлигига ўз номзодини қўратган округ сайловчиларига самимий миннатдорчилик билдирди. Сизларнинг ишончингизни мен аъзо бўлиб турган Коммунистик партияга батамом ва тула равишда билдирган ишонч деб ҳисоблайман, деди Ю. В. Андропов. Совет кишилари коммунистларни депутатликка ўз номзодлари қилиб қўратиб билан улду Ленин партиясининг ички ва ташқи сиёсатини яқдидлик билан қўллаб-қувватлаётганликлари ва маъқуладиларнинг коммунистлар билан қўллаётганликларини намоён қилмоқдалар.

(ТАСС).

Шахзода Салимов бошлиқ коллектив Янгиёул районидagi «Интернационал» колхозининг юқори ҳосилли бригадаларининг бири. Улар бу йил 60 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар. СУРАТЛАРДА: (чапда) бригада даласида ғуза қатор ораларига ишлов берилмоқда. Ўнгда бригаданинг илгор механизатори АҚҚАР МАРДАЛИЕВ.

А. Абдиган фотолари.

ХОТИРА

(Она: Ватанимизни фашист босқинчилардан ҳимоя қилишда нахрамонона ҳалок бўлган жангчи Ҳамидшоҳларнинг хотирасига).

Сизга мангу шараф, ватандошларим, Отаю инимиз, қариношларим, Ватанимиз бошига тушганда қулфат, Сизлар кўрсатганингиз буюк жасорат, Сизлар жанг қилганингиз истиқбол учун, Гулгул ҳаётимиз, бахт-иқбол учун, Сизларнинг мардона туриб олганган, Чин қалбдан Ватанга меҳри товланган, Жонажон Ватаним, овоз халқим, деб,

Евулар қўлида бўлмасин эм, деб, Ҳаридан урдингиз пулат қўш билан, Гоҳида найзаю, гоҳи мушт билан, Сизларга урушда зафар ёр бўлди, Кўпчилиги тиланг мададкор бўлди. Халқимиз бахтини, саодатини, Жамини, муқаддас урф-одатини, Қўлдаги муқаддас Қизил байроқни, Улуғ Ленин ёққан ўчмас чироқни, Барини душмандан сақлай олдингиз, Ватанимиз сўтини оқлай олдингиз, Сақлашда кечдингиз сиз ширин жондан, Ҳайкал яратдингиз шараф-шондан, Сизлардан миннатдор ёшу ва қари,

Сизлар юртимизнинг содиқ аскар, Шунинг-чун халқимиз сизни қўлар ёд, Музаффар руҳингиз мўлдо эрур шод, Сизлар бу оламни, ёруғ наҳонни, Эришга ташна бўлган ҳар бир инсонни, Фашизм ва босқинчи ҳалок этдингиз, Бизга осодилик мерос этдингиз, Опапар йўл пойлаб, кутайди ҳамон, Оламда жудоник ҳаммадан ёмон, Дадам деб йилганган фарзандларингиз, Умрингиз боғида пайвандларингиз, Йиллар ўтган ери ҳамон кутамиз, Меҳримиз гулларини сизга тутамиз, Ўн гулдан бир гул очилмай сўтган, Ватан, деб жон берган, Ватан, деб ўлган, Ўғлонлар абадий яшар, тиркилар, Уларнинг хурмати доим буюқдир.

Турсунбой АЗИМИЙ.
Янгийул, Ниязбоши қишлоғи.

МАХСУС ТОПШИРИҚ

1944 йилнинг ноябрь ойи. Бизнинг ўқини полицияси Венгрия тупроғини фашистлардан тозалаш учун шаҳарма-шаҳар, қишлоқма-қишлоқ душманини қувиб бораётган эди. Лекин Дунай дарёси бўйида душман сафига қўшинча ҳуз келиб қўшилди, фашистлар қаттиқ қаршилик кўрсатди бошланди. Ўша кунини тенгиз жанг бўлди. Кечга яқин рота командири капитан Зорин ўз ҳузурига меҳин чақирди қолди.

— Ўртоқ старшина, — деди у, — бешингизга икки кишини олиб, аяни кўриниб турган тепаликка бориб, душманини кузатиң. У ерда бўлаётган ишлардан мени хабардор қилиб туринг.

Мен ўшанда взвод командири эдим. Взводни ёрдамчига топширдимда, топшириқни бажаргани йўл олдим. Мен билан яна икки жангчи ҳам бор эди.

Тепаликдан ўрмонга ўрна-

шиб олган фашистлар яқин қўрилиб турар эди. Улар аур бериб оқиб қанайтган эдил. Кўн ботди. Ўрмон ичиди қоронғилик босди. Биз ҳамон душман томонини кўздан кечирирдик.

Узоқ давом этган жангдан сўнг иккала томон ҳам дам оларди. Оғир сукуматини онда-сонда фашистлар отган ракетаалар овози бузар, бу ракетаалар ҳавода озгина муаллақ туриб қолди, ҳамма ёқни ёритиб юборди.

Бир пайт рўпарамадан олтинга немис машинаси ўтиб қолди. Улардан иккитасига тўплар бириктириб қўйилган эди. Мен билан топшириқни бажаргани келган оддий аскар Савелев бу тўғрида рота командирига ахборот бериб қайтиб келди. Шундан кейин яна оғир жимлик чўкди.

Яқин кеча бўлиб қолган эди. Ўқ томонимиздаги жўхарипоя ўрилмаганлиги учун шамолада шовиллаб тебранади. Шу пайт

жўхарипоя орасидан кимдир келди-дегандек бўлди. Ҳаммаида хўшёр тортиди. Орадан икки-уч минутлар чамаси вақт ўтгач, қўшимча биз томонга келди-дегандек эшди. Уларни қандай бўлмасини тирик қўлга олишга аҳд қилдик. Олдимизга жуда яқин келиб қолганларидан оқондан сакраб чиндик-да, томондан тараппа тушгандек олдиларидан пайдо бўлди. Эҳсонан чиниб кетган фашистлар кўроллари ташлаб асир тушдилар. Қўролдошимиз Маскалев етгаловини олдида солиб ўзимизниқлар томон ҳайдаб кетди...

Тонгга яқин қутилмаганда жанг бошланди кетди. Илгиларини олға бошлаётган, чан қўлидан оғир яраланди.

Ғалаба кунини Прага шаҳри аянида кутиб олдим.

Э. ТУРАЕВ,
Улуғ Ватан уруши ветерани.

ТАНКЧИ

...Тонг саҳарлаб яна жанг бошланди. Қишлоқни сараланган немис қўшинлари ҳимоя қилиб турарди. Қишлоқ олинса Франкфуртга йўл очилади. Шунинг учун ҳам душман ўлар-тириларига қарамай русларнинг ҳужумини қайтаришга, қишлоқни қўлдан чиқармасликка ҳаракат қиларди.

Барибир бўлмади. Тўшга яқин душман бутазорлар ичкаришга чекинишга майибор бўлди. Лейтенант Сердюк командирлик қилган танк экипажи биринчи бўлиб қишлоққа кириб борди. Ҳаммаёқ жимик қолган эди. Командир люниги оқидида, секин танкдан тушди. Шу пайт аллақайдан вивиллаб учиб келган ўқ уни яради.

— Ҳа, лангати кебди единг. Анавар югуриб келиб дарров командирнинг қўлигига кирди. Уни аяйлаб ўзлар тўшга чиқарди ва орқадан турмузорда жойланган медицина қисми томон олиб кетди. Командирни шифокорларга топширишда яна дарров эизга қайтди.

— Танклар, душман танкларини — қичқириб қолди жангчилардан бири. Анавар тўшдан тушиб дўнликка чиқди-да қишлоқ томон кўз тикди. Ротдан ҳам бутазорлар ичидан душман танкларини қишлоқ маркази томон ўрмалаб келаятган эди. Қишлоқда қолган жангчиларимиз эса қаршилик кўрсатиб орқага чекинишганди.

— Икки гуруҳга бўлиниб ўн ва сўл томонлардан танкларга яқинлашиб борамиз, — деди Анавар жангчиларга. — Қўлай вазият туғилиши билан гранаталарини ишга соламиз.

Анавар ўзювар тўпни панаароқ жойга олиб душман танки томон эмакляб кетди. Сердюк буга тағида бироз нафасини ростлаб олди-да кейин қора қуюндек бостириб келаятган биринчи танка қарата граната иргитди. Танк бир сикканди-ю, кейин жойида тўхтаб қолди. Орадан келаятган иккинчи танк уни айланлиб ўтаётганда Анавар яна бир граната иргитди. Икки танк ёнма-ён турганича бурсий бошланди.

Анаварнинг танклар билан яккама-якка олишувини иштаб бошлиги Петерен кузатиб турган экан.

— Қўйил қилдинг азамат, —

деди у кейин. — Командирнинг йўлигини билдирмадинг.

Ўша жангдаги жасорати учун Анавар Бўлдошев учинчи даражали Шуҳрат ордени билан тақдирланди. Фронт газетасида жанг тафсилоти ва ўзбек ўғлонининг тадбиркорлиги ҳақида каттагина очерк эълон қилинди...

Анавар ҳақиқий ҳарбий хизматни ўтаб турган пайтида уруш бошланди қолган эди. Ўшанда у 143-зенит дивизиясида хизмат қиларди. Тенгиз олиншулар бошланди кетди. Зенитчилар сафида у неча ўнлаб душман «Юнкерс»ларини уриб туширди. «Мессершмитд»ларини ер тишлатди. Кавказ, Новороссииска ва Керчь учун бўлган жангларда жасорат кўрсатди. Мардликни эвазига иккинчи даражали Ватан уруши ордени билан тақдирланди.

Орадан кўп ўтмай эчил жангчи Анавар Бўлдошевни танкчилар курсига ўқишга юборишди. Бехин ўтир илгит танкии бошқаришни қисқа вақт ичиде ўрганли олди. Машиқларда ўз маҳоратини кўрсатиб барвақт жангга кириб кетди. Ўша кезларда қўшинларимиз Ватан тупроғини фашистлардан тозалаб Европа мамлакатлари чегарасидан ўтган эди. Анавар ўз танки билан Саидаммида душманга даҳшат солади. Тонгга яқин 13 та танк ёппасига ҳужум қилиб бу плацдармин эгаллади ва қўшинларимиз Одер бўйига чиқди. Танклар жангидеги жасорати эвазига Анавар Бўлдошев яна бир бор иккинчи даражали Ватан уруши ордени билан мукофотланди.

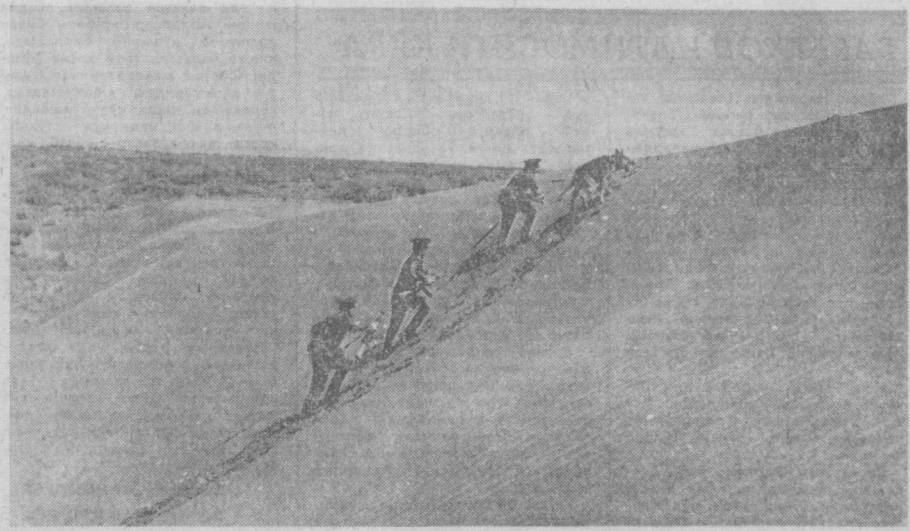
Танкини илгит душманини қувиб бутун Европани кезиб чинди. Берлинга бора-боргунча неча ўнлаб шаҳар ва қишлоқларини фашистлардан озод этди. Қўрсатилган жанглар натижалари билан Қизил Байроқ ордени билан қўшилди. Рейхстаг устига ғалаба байроғи — тийилганда кейингига ўз она-шаҳри Тошкентга ёруғ юз билан қайтиб келди. Урушдан кейин кўп йиллар шаҳар корхоналарида ҳалол меҳнат қилди. Обру-этибори яна ҳам ошди. Ҳозир ҳам у меҳнат кучида. Давра суҳбатларида ёшларга ўша оловли йиллар хотираларини сўзлаб беради. Уларни оталар жасоратига содиқ қолишга даъват этади.

Ж. НОСИРОВ.

СССР давлат чегараларини чегарачиларимиз ҳушёрлик билан қўриқлаб турибдилар. Уларнинг кўпчилиги жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиларидир. Суратларда: чегарачилардан ефрейтор В. Пенчев ва оддай аскар Р. Серебряков (юқорида). Изма-из (пастда): ТАСС фотохроникаси.

ПОСТДА СЕРГАК

зия командирнинг шахсий итоа-тига олиниб, унга дивизида резервдан ардизонини қўшиб берилди. Фронтда биринчи бўлиб ёки қўшилмага оғир ва мураккаб вазифа юклагандагина кўмондонлик резервдан айрим зарбдор гуруҳлар, қўшинча тушчилар ва танкилар отрядларини қўшиб беради. Батальонга резервдан куч қўшилган экан, демак вазифа ўта муҳим эди.

Вагальон шаҳар орқасига жанг билан ўтиб йўлни эгаллаб олди. Душманини қочиб йўлга гоа солиди. Фашистлар 30 дан ортқ танкларни, миномет ва тўплар билан етти марта ҳужум қилди. Лекин ҳеч бир иш чиқара олмади. Йўл устида, икки атрофда ер тишлаб ётган фашистларнинг сон-саноғи аён эди. Шу жангдаги жасорати учун батальоннинг жуда кўп солдат ва офицерлари ордени ва медаллар билан мукофотландилар. Оғир ярадор бўлганлигига қарамай жангда душман билан арслондек олтишган пулеметчилар вазодини командири Ткаченко Ленин ордени билан тақдирланди. Шу жангда Шодмон Умаров жангдор Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди.

...Шодмон Умаров батальонини 8-гвардиячи армия составида мамлакатимиз чегарасидан

душманини қувиб чиқарди, қардош тўпчида қўрилиб ўтиб ўзининг шаҳарини интернационал бурчинчи қаршишга киришди. Дастлаб чегара яқинидаги Хельм, сўнгра Люблин шаҳарларини озод этди. Ўша пайтда Люблин Польша ҳукуматиинг пойтахти эди. Ҳужумат пойтахтга ўрнашгунча ҳалоскорлар икки кун давомида шаҳарни ҳимоя қилиб турдилар. Сўнг зафарли юришни давом эттирдилар.

— Ёнг узоқ, ёнг оғир жанг Висла дарёси бўйида бўлди, — деб хотирлайди Шодмон Умаров. — Бизнинг дивизия бу ерда 1944 йил июлдан 1945 йил 14 январьгача душман қўшинлари билан ҳаёт-момот жангини олиб борди. Қисмларимиз 180 кун гоҳ мудо-фаага, гоҳ ҳужумга ўтаб эди.

«Тақдирнома»да бу жанглар ҳақида ҳам ёзиб қўйилган эди. «Шодмон Умаров ўз батальонини Висла дарёсининг нариги соҳилида мудофаага туриб плацдармин кенгайтириш учун олиб боришдан қанқитини жангларда акти қатнашди, душманини бир неча қарши ҳужумларини барбод қилди. 1945 йил 1 январьда душманини мураккаб, ниятда мустахкам мудофасини ёриб ўтишда штурми гуруҳа ҳисобланган Умаров батальонига ёнг муҳим ва асо-

сий вазифа юкланди. Умаровнинг моҳирона раҳбарлиги ва шахсан қаҳрамонлик ва доворанлиги натижасида бу вазифа муваффақият билан бажарилиди.

...Ана шу оғир жангларда Умаров батальонини душманини бир неча таъини, 3 та ўзювар тўпини, 3 та бронетранспортерини, 300 дан зиёд солдат ва офицерини ер билан аясон қилди. Бутун бир батареини, ўқ-дорон омонини ва бошқа жуда кўп қурол аспаҳларини ўлка олдиди.

Умаров батальонини Берлинни олишда ҳам уртак кўрсатиб жанг қилди. Биринчилар қаторида Рейхстагга ҳужум қилган жангчилар орасида ўзбекистонлик қомбатнинг йиғиларини ҳам бор эди. Жасурилик ва қаҳрамонлик кўрсатганлари учун уларнинг деярли барчаси ордени ва медаллар билан тақдирландилар. Шодмон Умаров, Суботанин, Қончи, Семенов, Елкин, Романович, Сохненколарга эса Совет Иттифоди Қаҳрамони унвони берилди...

Полковник Шодмон Умаров шу қўнларда Тошкент областидаги мудофасини иштабга бошқилик қилмоқда. У меҳрибон ота-текин бобо ва бахтиёр фарзандлари, набираларининг оқил мураббийси ҳамдир.

Ўзбекистон РҲСТАМОВ.

ҲАЁТ ДАФТАРИ

ЛАВҲА

...У гилдиракли аравадада утирган икки оёқсиз кишини кўриб ҳурсиниб қўйди.

— Лавчани уруш, номи ўчса ҳам изи ўймайди, — келиб штегага Карим Қозоқбоевнинг кўз йиғида яна ўша оловли йиллар гавадаланди.

1942 йилнинг бошлари эди. Қўшинларимиз ҳужумда Фашистлар Москва остоналаридан орта чеккага бошлади. Урта Осиё шаҳарларининг бирида тузилган 365-ўқин дивизия аскарлари ҳам жангга эди. Улар сафиде Карим ҳам бор. Бўйинига Боратинск темир йўл бирлашмасини эгаллаш топширилган.

Ҳужум бошланди. Олдинги қатордаги саёрларимиз мевад кучини сезгач, яна ҳам кучлироқ жанг қила бошладилар. Бўйинига олдинги қараб сиклиб борарди. Йўлда учраган ҳар бир тусикдан енгил ўтарди. Каттик жанглардан сўнг катта стратегия аҳамиятига эга бўлган узел ишғол қилинди. Темир йўл станциясини қамал қилишда қаҳрамонлик кўрсатган офицер ва солдатларимиз орден ва медаллар билан мукофотландилар. Шулар жумласидан Карим Қозоқбоев 1-даражали «Ватан уруши» ордени билан тақдирланган эди.

— Яна олға қараб кетдик, — деб эслайди Карим ака. — Бизнинг вазифамиз йўларини минлардан тозалаш ва қўшинларимизга йўл очиб беришдан иборат эди.

Ярим кеча. Қаҳратон қиш. Ат-роф жим-жит. Қаердадир гўдакнинг йиғи овози эшитилди. Мон йиғилган бола томонга эста эмакляб кетди. Бадбахт фашистлар уйга ўт қўшиб кетганди. Уй ёнмоқда. Бола эса икки киларини билмай йиғилган гиз югурарди. Теъдда бориб, болани Бағримга босдим. Сўнг уни фронт орқасига жўнатдик.

1944 йилда катта жанглар бошланди. Қутирган немис газандалари чекинаётди, шаҳар ва қишлоқларимизни ендириб, тинч аҳоли, ёш болаларни, хотин-қизларни, кенсаларни ўлдириб ишга ярайдиганларини Германияга ҳайдаб кетарди.

Бир аскае ҳеч эсимдан чиқмайди. Душманининг таъин пунктларидан бирини қўлга олиш ва қу-

затиш пунктини тор-мор қилиш керак эди. Ўша жангда душманининг 37 солдати, икки офицери асир қилиниб олиб келиб штегага топширилди. Ўша вақтда менга капитан унвони берилиб, биринчи даражали «Ватан уруши» ва Қизил Юлдаш орденилар билан тақдирланди.

Оғир жангларни босиб ўтган Карим Қозоқбоев ҳозир Абу Райхон Беруний номидаги Тошкент Давлат политехника институти саноат курилиши факультетининг декани, техника фанлари доктори, профессор. Мана, 20 йилдан ошибдики, шу институтда ишлабди. Ёш мутахассислар, унинг шоғирдлари ҳозир қўриқ ва буз ерларни ўзлаштиришда, Афғонистон, Хиндистон, Покистон, Бирма ва бошқа қардош мамлакатларда янги-янг ишчиотлар, гидростанциялар, шаҳарлар бунёд қилишда фаол қатнашмоқдалар.

Карим ака олдинкида бир даста хат қўйди. Уларни шоғирларидан Роза Қим Ветнаи Демократик Республикасида, Тошўлат Юсуф Қозоғистондан, Иброҳим Невматов Туянуий гидроузелидан йўлладди.

Карим Қозоқбоев институтини тамомлаб, бир неча йил Приморье ўлкасида ишлади. Сўнг Чирчик электротехника комбинатига капитал курилиш бўйича бош инженер этиб тайинланди. Кўп ўтмай фронт йўллари бошланди...

У барча синовлардан муваффақиятли ўтиб 1952 йил кандидатлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди. Кейин Тошкент политехника институтининг куриялиш факультетига илмий-педагогика ишига юборилди. 1969 йил «Гидротехника ишчиотлари заминини темасида докторлик диссертациясини таъйиришда, Тошўлат Юсуф Қозоғистондан, Иброҳим Невматов Туянуий гидроузелидан йўлладди.

Карим Қозоқбоевнинг илмий ишларини 4 монография (китоблар) ва 80 дан ортқ мақола сифатида чоп этилган. Жангчи олим ҳамон изланишда.

Ш. ШОҚОСИМОВ.

ЎТЮРАК ЙИГИТЛАР

Икки қуролдош — Абдухалил Абдурахмонов билан Тургунож Эзизасовлар дадемай ҳарбий хизматни тутатишди. Уларнинг иккалови ҳам моҳир спортчи, юқори классли мутахассислардир. Суратларни «Хўрият тахта»сидан тушмайди.

Бектемирлик Тургунож билан юқориришчилик Абдухалиллар армия сафиде танишмиб дўстлашдилар. Хизматини ҳам биргаликда ўтамоқдалар. Қуролдошларини орасида катта ҳурмат қозонган бу ўтюррак йиғитлар фақат ўзлари илгир бўлибгина қолмай, бошқаларга ҳам яқиндан ёрдам берадилар.

Яқинда улар хизмат қилишган қисм командирлари Тургунож билан Абдухалилнинг олдига хат ёзиб Ватанимиз муносиб ҳимоятчиларини тарбиялаб

етиштирилганликлари учун ота-оналарига чексиз миннатдорчилик билдирдилар. «Ўғлингиз, — дейилади катта, — камтарини, лили, меҳрибонлиги, жанговар топшириқларини сўзсиз, бекамукўст бажаришни билан солдатлар ва командирлар состави орасида катта ишнов ва ҳурматга сазовор бўлган. Биз бунида йиғитларга ҳар қандай масъулиятли ва мураккаб топшириқларини ҳам беамал ишновини топишга оламиз».

Комсомола антиилари, аълочи жангчилар Абдухалил билан Тургунож хизматлари туташган арафасида барча жанговар ва комсомол топшириқларини намунавий адо этиб илзорлини қўлдан бермай келмоқдалар.

Э. ИСМАТУЛЛАЕВ.
Н. қисм.

УСТОЗЛАРГА ТАЪЗИМ

Армия ҳаёти шарафли ва оғир. Айниқса хизматини енгилга бошлаган пайтларинида янги шароитга қўнига олмай қийналиб юрасан киши. Мана шундай вақтларда меа мактабда таълим-тарбия берган қимматли устозларимнинг ўнгнаришадиларини эслаймиз. Уларнинг иродали, камтарини, дўстларга меҳрибон бўлишга, ишновини топишган вазифани бекамукўст бажаришга ундовчи

ефзалари ҳар доим эсимда туради. Бўна райони Фрунзе колхозинидаги Ибн Сино номида урта мактабнинг М. Тураев, Н. Са. роёев, П. Алиев, Д. Ўриноёев сивгари қўнгувчилари қўйиллардан бери ўз шоғирларини ахил, меҳнатсевар қилиб тарбиялаб келмоқдалар.

А. ЖАНГИБОВЕВ,
оддий аскар, Н. қисм.

МАССИВ ЧИРОЙИ

Шаҳримизнинг шимолида жойлашган Юнусовд массив кун сайин гўзаллашиб бормоқда. Бу ерда ҳамон маданий, маиший ва турар жой бинолари қурилиш давом этапти. Массивда бу йил 1 сентябрь тоғида яна учта янги мактаб ўқувчиларни ўз қўлига олади. Бу мактабларнинг бирини байроқдор 150-трестнинг 22-қурилиш бошқармаси қолдириб бунёд этаётган. Улар ўқув даргоҳини муқаддас олдиди сифатида қуриб битказишга ҳаракат қилишмоқда. А. Юнусов, В. Воронов бошлиқ боғчалар ўзаро социалистик мусобақада пешқадамлар сафида боришляпти.

Массивнинг Д-2 кварталда ҳар бири 120 оғлага мўлжалланган иккита турар-қўй биносининг қурилиши ҳам низоҳисига етиб қолди. Ҳар иккала бинода «Ташпромстрой» трестининг 50-қурилиш-монтаж бошқармаси азаматлари меҳнат қилишляпти. З. Сиев, Ч. Назаров, И. Тарабанов, Н. Русамаев каби бунёдкорлар мусобақанинг олдинги сафида боришмоқда.

«АГРОМАШ»

«Агромаш» — давлатлараро иқтисодий ташкилотлардан бири бўлиб, социалистик экономикани комплекс механизация, лаштириш соҳасида иш олиб боради. У бундан ўн йил аввал Болгария ва Венгрия томонидан тузилган бўлиб, сабзавот, мева ва узум еттиштиришнинг комплекс механизация-лаштиришда ишлатиладиган машиналар конструкциясини яратди. Кейин бу жамиятга Совет Иттифоқи ва ГДР қўшилди.

«Агромаш»да яратилган СКТ-2 помидор терувчи ўзгариш қўйиб, синовдан яхши ўтди. Мутахассисларнинг ҳамкорлигида иш олиб боришга туфайли у муқаддас бир йил аввал серияли ишлаб чиқаришга топширилди. Бу машина кунга 120 кишининг ишини бажаради.

Болгария ва совет мутахассислари томонидан КГ-1 маркази узум узувчи қўйиб яратилди. У кунга 100 кишининг ишини бажаради. Сабзавотчиликда қўйиб меҳнатни қайтариш катта аҳамиятга эга. Бу хил машиналарнинг кенг қўлланилиши «Агромаш»да иштирок этувчи мамлакатларда йилга 2 миллиондан ортиқ қўйиб меҳнатини тежашга олиб келади.

Богдорчилик, сабзавотчилик ва узумчиликда ишлатиладиган машиналарнинг конструкциялари хилма-хил ва мураккаб бўлиб, махсус машиналар яратишнинг талаб қилади. Ҳозир «Агромаш»да 1976—1980 йиллар учун олма, олча, олхури, ўрик ва бошқа меваларни териб берадиган машиналар яратиш устида иш олиб боришмоқда. Бу машиналар Болгарияда ишлаб чиқилади.

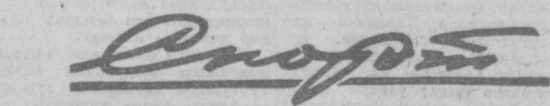
АСАБНИ САҚЛАНГ

ХАЛҚ МАҚОЛЛАРИ

Сержахл киши тез қарийди.
Қизқонқонлик ишга ҳалал беради.
Ғийбат заҳардан ёмон.
Ҳақдан келганда ўзини бошич— олтин топан билан тенг.
Ҳазаб — душман, ақл—дўст.
Ақл олганин ҳам ҳам енга олмайд.

Шерин енган одамдан ўз гапидини босган одам кучли.
Яхши одам оёқсизлашган келтирар, ёмон одам ташвиш ортирар.

Узгабига ҳоним киши дунёга ҳоним бўлар.
Бадфеъл одам тинчлик билмас.
Аҳмоқ валдираганда ақилни жим қозар.
Аҳмоқлар тортишар, ақиллар келтишар.

МЕРГАНЛАР СПАРТАКИАДАСИ

Фрунзеда СССР ҳалқлари VI спартакиадаси программаси асосида ўтказилган мусобақалар низоҳида кескин ва қизиқарли бўлди. Бунда совринли ўринларни оқоғлар эмас, балки ҳар бир ўрини ҳал қилиш дастлабки стартлардан оқоғларнинг бўлиб қолди. Агарда спортчиларнинг ағаларини ўринларига назар ташлайдиган бўлсак, бу ҳол ақоғларга намоеён бўлади. Республиканинг вакили Юрий Тимофеев 195 очко билан савинишнинг ўзининг олди. 5, 6 ҳамда 7-ўрини ағаларини

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ

Кимёгарлар шахри Навоий тобора гўзал ва обод бўлиб борапти. Шаҳарда янги турар-қўй бинолари, маданий-маиший объектлар қуришмоқда, хибоблар барпо этиляпти. Бу икки фотомонтаж редакциясида штатсиз фотомонтажёр Л. Аракелин йўлаган. Юқоридати суратда шахардаги В. И. Ленин проспектининг кўриниши. Пастдаги суратда «Фарҳод» маданият саройи олдида афсонавий қаҳрамон Фарҳодга ўрнатилган ҳайкал.

ТОШКЕНТДА СЕМИНАР

Ижодий союзулар, театрлар, киностудиялар ва ўқув юрталари партия ташкилотлари секторларининг Тошкентда бўлиб ўтган семинари бошлангич партия ташкилотларининг ижодкор кадрларни тайинлай.

ПЕШҚАДАМ АКА-УКАЛАР

Ҳали шахар аҳолиси ширин уйқуда ётганида улар автокомбинат томон йўл олишляпти. У ердан эса машиналарнинг миниб, тун билан мишга қўқмай нон ёшиб чиққан повойлар ҳузурига ташриф буюрадлар. Нон заводларидан иссиқ нонларни машиналарга юклаб, дўконларга ошқинади. Ака-укаларнинг эзгу ишлари — шахримиз аҳолисини нон маҳсулотлари билан таъминлашга муносиб ҳисса қўшиш, элга хизмат қилишлар.

Мурод Омонов 14 йилдан бери 3-автокотбинатнинг 6-колоннасида меҳнат қилиб келмоқда. У кунлик тошириқларини мунтазам равишда ўриштириб билан бирга новатор сифатида ҳам шухрат қозонган. Мурод автокомбинатда нон ташини ва машиналарга жойлаш, янги келган машиналарнинг ички қисмларини ортис-тунитиришга мўлжаллаб реконструкция қилиш борисида қатор рационализаторлик тақлифларининг автори. Унинг ижодий ишлари комбинатда йилга мишгаб сўмлик иқтисодий фойда келтирмоқда. Шунингдек, Мурод корхона жамоат ишларига ҳам актив қатнашди. У ҳар кун 2900—3000 ўришга 4—4,5 миш килограмм нон маҳсулотларини дўконларга етказиб берапти.

Мурод Омонов шу кунларда 1977 йилнинг декабрь ойи ҳисобига ишлямоқда. У ўтган йил ёқилгани тежаш ташаббуслари билан чиқиб, бу борада ўзи бошқаларга намуна қўрилади. 6 тонна ёқилди тежашди. Бу йил эса 6,5 тонна безини тежашди, 140 миш ўришга 180 миш километр масофани қантала рементсиз юришга аҳд қилди. Ишчан коммунист 1968 йилдан бери коммунистик меҳнат зарбдорлари бригадасига бошчилиги қилиб келаяпти. Қолган ширин кунларда келгуси йил ҳисобига ишлямоқда. Илор шофёрлардан Носир Очлов, Ўлдош Файзиев, Николлай Жаунислар мусобақада нешқадамлик қилишляпти. Мурод Омонов икки марта республика Олий Советининг Фахрий ёрлиги, иккита медал ва автокомбинатнинг қатор ёрлиқлари билан тақдирланган.

Муроднинг укаси Ўлдош Омонов ҳам акаси нондан бери шу автокомбинатнинг комсомол-ёшлар бригадасида ишляпти. У ҳам ҳайдовчилар ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақада актив иштирок этиб, тилга олса арзигулик ютуқларини қўлга киритмоқда.

Бу ака-укаларни каттадан-кичик, коллективимиз жонқуярлари деб аташди, — дейди автокомбинат директори Мансур Алиев. — Ҳозирги кунларда ака-укалар КПСС XXV съезди шарафига зиммаларига оширилган жабжбурият олиб ишлямоқда.

С. СУЛТОНОВ.

СЎНГИ ПОЧТАДАН

ТАБИАТ БИЗНИНГ ДЎСТИМИЗ

ЎЛКАМИЗ табиати нақадар гўзал ва ранг-баранг. Қумуш камардек товланган оқабатан серсеру дарёлар, сайроқ қўшларга тўла мовий ўрмоқлар, кўк билан упишган янқорлар тоғлар — ҳамма-ҳаммаси ўзинининг, Нисон ҳаёти табиат билан ҳамбарас боғланган. У миллион йиллардан бери ўз неъматларини саҳийлик билан нисонга нўмон этмоқда. Табиат бағрида жонин зот ўсиб уяляпти, камол топляпти.

Ўзбекистон ДКСМ Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Мароф министрлиги ва В. И. Ленин номи pioneer ташкилот республика Советининг оидлик бошлар журнали «Гулҳа»нинг нон ойи сони «Табиатни асрийлик» деган умумий сарлавҳа билан чиқди. Журнал Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари, Табиатни муҳофаза қилиш Ўзбекистон жамияти Республика Совети Президиумининг раиси А. С. Абдуллиннинг «Табиатни севинг ва муҳофаза қилиш» сарлавҳали мақоласи билан очилди.

Биология фанлари доктори, профессор А. Имомалиев, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Т. Мухаммадов, география фанлари кандидати Р. Югай ўрмонларнинг мақолаларида ҳам табиатни сақлаш ва муҳофаза қилиш соҳасида олиб бориладиган ишлар, ёшлар олдида турган вазифалар, олимлар лабораторияларида амалга ошириладиган тадқиқотлар ҳақида кенг фикр юритилган. Доцент О. Мўминов эса Чотқол тоғ-ўрмон қўриқхонаси бойлиқлари ҳақида журналистларга қизиқарли ҳикоялар қилиб берган.

Журналнинг нон ойи сони ҳар жихатдан қизиқарли ва ўқимшли чиққан. Табиат оламида рўй берадиган қизиқ-қизил воқеалар, ҳикоятлар, шеърлар, афсоналар саҳифалардан кенг ўрин олган. Уларнинг ҳар бирида ёшлар табиатни севинишга, уни эъзозлашга даъват этилган.

(ЎЗАТГ).

ЮРАКНИ ЭҲТИЁТ ҚИЛИНГ

Бош миёда содир бўладиган ҳар қандай жараён асаблар орқали юракда ўз аксини қўради. Юракни ёки томирини синчиклаб текширган шифокор бундан дарс олаёқда.

Юрак ва томир организмнинг ва ҳаттоки, руҳий ҳолатининг кўзгусидир ҳам. Жаҳл, жаҳолат, ғам, ташвиш, қуйиб-пишиш, тамаки чекиш ва алкоголь, уйқусизлик, чарчашлик, шовқин-сурон, дам-ором олмаслик каби ҳолатлар киши асабини қўзғатиб, юрак неврозига дучор қилади. Шу вақтда киши юрагида санчик сезади. Қизиги шуки, бемор тинч бўлса, оғриқ қўзғолади, кунаяди, аўраяди ҳам. Агар у бирор машғулот билан шуғулланса ёки юрса, югорса оғриқ аксинча йўқолади. Айрим ақллар юрак уриши тезлашганда, ора-чора давомли дам олиб, урмай қўяди. Бу ҳолат беморга ўлим ҳавфини тугдиреди.

Юрак неврози билан ёш-қари оғирлиги мумкин. Аммо, асаби оғирлиси, иродасиз ёш ўсимирлар, йигиту-қизлар тезроқ бу дардга дучор бўлишляпти. Оғирлик, вазматлик билан иш қўйилса, номатлуб ишларга чек қўйилса, муомала, муносабат яхши бўлса, невроздан қутилиб кетиш мумкин. Акс ҳолда невроз стенокардия ва ҳатто инфаркта ҳам олиб боради.

Юракни назорат қилиб қўйишнинг дардлардан бири бод-ревматизмдир. Ревматизм «бўғиниларни ялайди, юракни тишляди» дейдилар. «Юракни тишляди» дегани порок, яъни нуқсонли қилиб қўяди, деган маънони англатади.

Маъна диққат қилинг. Юракда бир-бирига ёндош тўртта қоринча бор дейлик: икки дахлсиз (предсердие) ва икки қоринча (желудочек). Дахлсиз билан қоринча ўртасида клапанлар — пардалар бор. Соғлом дахлсиз қоринчалар ва клапанлар қон ҳа-

ракатини маромида олиб боради. Юрак порогидан эса, ана шу пардалар бир-бири билан бириккан, чирмашган (стеноз) ёки аксинча бир-бирдан ажрашган, яъни кем-тулик, нуқсонли бўлади. Масалан, дахлсиз, қисқарганда чирмашган пардалар гов каби йўлни тўсадилар. Бунда юракка қон ҳаракатиса пўтур етади. Қоринчага қон қўйилган микдордан оз тўшади. Агар пардалар қонга, яъни кем-тулик бўлса, демак, қоринча қисқарганда, қоннинг маълум қисми қонб-даҳлсизга чиқиб кетади. Тўғма юрак порокларида яна бир неча нуқсонлар бўлади, қон ҳаракати, бинобарин, таъминоти бўзилади, ҳаёт хаф остида қолади.

ГАЗЕТХОН ИЛТИМОСИГА КЎРА

Юрак порогидан сақланиш аввало ревматизм, ангина (тонзиллит) ва умуман бошқа юқумли ёки сунурилик касалликлардан (гайморит, фронтит) фори бўлиш, демакдир. Чўчин, бу касалликларда юракнинг қушандиси стрептококклар («А» туркуми) авж олган бўлади. Бу ерда ҳам организмнинг куч-қувватини, чидамлигини, турғунлигини ошириш катта аҳамиятга эга. Болта, арра, сув деганларидек, одам шу нарсалар билан аста-секин, яъни маромида ошно бўлиб бора, ревматизмнинг чекиниши ҳеч гап эмас.

Илгарилар юракка жи тоқизиб бўлмайди дейдиларди. Демак, бундан юрак пороклигига қоллаверарканда, деган хулоса чиқарди.

Совет жарроҳлари юрак нуқсонини «яшаш» ва биз бозор «запчасть» қўйиш каби мушалакларни ишлаб чиқдилар. Улардан А. А. Вишневский, П. А. Курьянов, Е. Н. Мешалкин, Б. В. Пет-

ровскийлар юрак ва йирик қон томирларда, порокларда янги операцияларни ишлаб чиқдилар ва Ленин мукофоти лауреатига сазовор бўдилар.

Парацелс «Шифокорнинг кучи — унинг юрагидир» деб бемиз айтмаган. Кичикки мохир жарроҳ Н. М. Аммосовнинг шогирди медицина фанлари кандидати Хайрулла Исоқов ҳам Ферғанада биринчи бўлиб юракни ва юрак томирларини операция қила бошладди.

Юрак ва томирларнинг соғ-ҳам чидамли бўлиши киши учун катта бахтдир. Шундай экан, юрак ва юрак томирлари, уларнинг ҳолати ва феолияти ҳаммамиз қизиқтиради. Сиз ҳам баъзан

«Менинг юрагим соғмикан!» деб ўйлайсиз. Лекин жавоб топишга бироз қийналасиз. Киши ўз юрагини текшириб олиш мумкин. Масалан, хотиржам бўлган вақтингда сиз юрак ўз-ўзидан тез-тез уриб кетмайди, яъни юрагининг сезмай-сиз, санчмайди, оғирмайди ҳам. Жисмоний меҳнат қилсангиз, рангингиз оқариб, харсиллаб, бўшашиб кетмайсиз. Шунингдек, юрагингиз соғ бўлса, йўлда кетатурсиз, ёки зиналардан қўтарилаётурсиз, харсиллаб қолмайсиз.

Ангини, тонзиллит ва бод билан оғирчанган бўлсангиз тагин яхши. Аммо, тишларингиз тагин вақтар йўқми? Кекурларини оёқларингиз тишмайдики! (Оёгингизга бармоқингизни боссангиз, чуқурча қолмайдики!) Қовқлар буртмайдики! Вазингиз оғир эмасми?

Ундай бўлса жуда соғ! Демак, юрагингиз соғла-соғ. Агарда бу саволларга қоникари жавоб бўлмаса, демак, юрак ва ёки унинг

томирларида қандайдир бир камчилик бўлиши мумкин. У пайтда маслаҳат учун врачга мурожаат қилишқоқ лозим. Зероки, хаста бўлмасдан бурун унинг олдинги оламқарордир.

Юракни мушаккам ва чидамли қилдиган омиллардан энг азалки — ҳаракат ва жисмоний меҳнатдир. Ҳаракат юрак феолиятига ҳамонанг бўлиб, унинг деворларини қалинлаштирилади, бакуват қилади. Бу хил юрак одатан дардга ҳам берилмайд.

Жисмоний ҳаракат кимёвий элементларни «ҳайдайди», «пиштилади», жой-жойига жо қилиб, бир бутун бирикма — тўқима ҳосил қилади. Жисмоний ҳаракатнинг ҳосили бамисоли қондада пилган овқатни эслатади. Барча озиқий моддалар бир-бири билан аралашиб, қўшилб, бирлашад, пишиб, маъзали таом ҳосил бўлади. Осетин мақолларининг бирида айтилганидек, «Меҳнатсевар, ҳаракатчан киши кўп яшайди». Машина бир неча кун тўхтаб, қолса, аккумулятор сўниб қолганидек ҳаракатсизликдан юрак аста-секин сусайиб бороверади.

Шифобаш талаб ва қондаларини муважжамлаб, совет олимни И. Саркисов-Серезининг шундай ёзди: «Жисмоний машқлар, кунтазам равишда пилда ёшлар, меҳнат ва дам олишни яхши уюштира билиш, тўйиб-тўйиб ухлаш, калорийли озиқ-овқатларни истеъмол қилиш, ҳаёт машқ-машқларга (ғирч, улар шахсий истакка эд ҳолда вужудга келаятган бўлса-да) ваэминлик ва хотиржамлик билан қараш — кўп йиллар давсидада мушаккам, соғ-юрак, сергафат ва ҳақиқатан эш юрак ва ёш томирларга эга бўлиш, демакдир».

Закрилла ЭҒАМБЕРДИЕВ,
Зарифа ЭҒАМБЕРДИЕВА.

медицина фанлари кандидати.

АВТОРАЛЛИ ГОЛИБЛАРИ

Спортнинг бу тури бўйича ўтказилган Ўзбекистон шахсий команда чемпионати тугади. Спортчилар «Волга», «Москва» ҳамда «Жигули» автомашиналарида мусобақалашдилар. Қарийб 30 соат давомидида спортчилар 1163 километр масофани босиб ўтишди. Маррага Андиқон область командасидан иккита, Тошкент командасидан битта екилаб энг олдин етиб келди ҳамда кам штраф очко билан масофани босиб ўтди. Умумиқанда ҳисобидан андиқонликлар биринчи, тошкентликлар иккинчи, Бухоро вакиллари учинчи ўринни олдилар. Шахсий ҳисобда ҳайдовчи Балабашов ва штурман Бегитиевлар республика чемпиони бўлишди.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Глигорич ва Велимирович 4,5 тадан очко билан пешқадамлик қилишмоқда.

РУСТАМ КАЗАКОВ ФИНАЛДА

Ростов-Донда қардошлар армияларининг классик кураш бўйича VI чемпионати давом этмоқда. Мусобақа фашистар Германияси устидан қозонилган Буюк галабанинг 30 йилгига ва Варшава шартномасининг 20 йилгига бағишланган. Чемпионатда йирик мусобақаларда муваффақият қозонган 60 дан эдл спортчи иштирок эталяпти. Бунда совет спортчи шарафини тошкентлик полков олимидида чемпиони Рустам Казаков ҳам хилоф қилмоқда. Ҳамшаҳримиз дастлабки урғуларини муваффақиятли ўтказиб, биронта ҳам очко йўқотмай финалга чиқди.

Олти турдан кейин Карпов,

Орган Ташкентского
обкома КП Узбекистана
и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, №26. ТЕЛЕФОНЛАР

ТОШКЕНТ
ҲАҚИҚАТИ

Коммутатор — 330249 дан
330258 гача,
Эълонлар — 338142.